Utbildningsinspektion i Parkskolan grundskola årskurs 7–9

Innehåll

Inledning 1
Underlag 1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet 2
Sammanfattande bedömning 2
Bedömning av utbildningsresultaten 2
Bedömning av verksamheten 4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen 7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Parkskolan den 3–4 maj 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Parkskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Parkskolan intervjuades elever, rektor, lärare och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 7 och årskurs 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Parkskolan	Antal barn/elever
Grundskola	331
Särskola	4

Parkskolan är en 7–9-skola som ligger i Mönsterås tätort. Eleverna kommer från Mönsterås, Fliseryd och de norra kommundelarna. Cirka 40 procent av eleverna åker skolskjuts till skolan. Skolan byggdes 1964. En renovering pågår och beräknas vara klar i slutet av 2006. Skolan är sammanbyggd med Mönsterås gymnasiet.

Skolan leds av en rektor som ingår i ett ledningsteam tillsammans med rektorer för gymnasieskola och vuxenutbildning. Lärarna är organiserade i fyra arbetslag. I varje arbetslag finns en arbetslagsledare.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Parkskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Verksamheten vid Parkskolan är generellt av god kvalitet. Eleverna känner sig i allmänhet trygga i skolan och de får information om vilka mål de skall uppnå. Rättssäkerheten för eleverna är högt prioriterad av skolan. Det finns en stor öppenhet bland lärarna att diskutera olika arbetssätt och arbetsformer. Skolan har tillgång till ett mycket välutrustat bibliotek som är öppet hela dagarna, med undantag för lunchuppehåll. Biblioteket används i hög grad i undervisningen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör i högre grad arbeta för att alla elever skall nå målen i samtliga ämnen.
- Skolan bör intensifiera diskussionerna för att uppnå gemensamma bedömningsgrunder för betygssättning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Särskilt stöd ges inte till samtliga elever som har svårigheter i skolarbetet (4 kap. 1 § skollagen).
- Elever i behov av studiehandledning på sitt modersmål erbjuds inte det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Modersmålsundervisning anordnas inte för elever som är berättigade till detta (2 kap. 9 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Vid Parkskolan genomförs nationella ämnesprov i årskurs 9 i svenska, engelska och matematik. Enligt intervjuerna med elever, föräldrar och lärare följs även elevernas resultat i övriga ämnen upp på ett bra sätt, och eleverna får av de flesta lärare kännedom om målen i de olika ämnena. År 2005 nådde 20 procent av eleverna inte målen i det nationella provet i matematik, medan 9 procent saknade slutbetyg i ämnet. I engelska var det 6 procent av eleverna som inte nådde målen i de nationella proven, medan 10 procent saknade slutbetyg. Rektorn och lärarna förklarar skillnaden i resultat i matematik med att eleverna fick stöd i undervisningen under vårterminen i årskurs 9 och att fler elever därför nådde målen. I engelska däremot bedömde lärarna att eleverna inte nådde målen i vissa moment, vilket förklarar skillnaden mellan resultaten på nationella ämnesprovet och slutbetygen. Inspektörerna påpekar att skolan bör utvärdera dessa skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov och slutbetyg.

Parkskolans kunskapsresultat har de senaste åren legat på en lägre nivå än de genomsnittliga resultaten i riket, både när det gäller andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans nationella program och när det gäller genomsnittligt meritvärde[1] (tabell 1 och tabell 2).

Tabell 1 Andelen elever i procent som var behöriga till gymnasieskolans nationella program 2003–2005 i årskurs 9 i Parkskolan och i riket

	2003	**2004**	**2005**
Parkskolan	86,1	74,1	85,7
Riket	89,9	89,6	89,2

Enligt rektorn ligger elevernas resultat till grund för diskussioner om hur skolan skall utveckla sitt arbete för att fler elever skall uppnå målen. Diskussioner förs också om hur stödet till eleverna skall utformas för att på bästa sätt öka måluppfyllelsen. Inspektörerna påpekar att analyser av elevernas kunskapsutveckling bör vara en naturlig del av kvalitetsarbetet, och kan leda till ökad måluppfyllelse. Se också under rubriken ”Bedömning av verksamheten”.

Tabell 2 Genomsnittligt meritvärde 2003–2005 i årskurs 9 i Parkskolan och i riket

	2003	**2004**	**2005**
Parkskolan	194,4	195,5	196,0
Riket	205,4	206,9	206,3

Rektorn redovisar att många elever har svårt att klara ”facktexterna” i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen, vilket bidrar till de låga meritvärdena. Framför allt har elever med utländsk bakgrund dessa problem, vilket också visar sig i meritvärdena för den elevgruppen. År 2005 var meritvärdet för elever med utländsk bakgrund i Parkskolan 148,1, medan det genomsnittliga meritvärdet för elever med utländsk bakgrund i riket var 188,9. Inspektörerna understryker vikten av att skolan arbetar för att alla elever skall nå målen i alla ämnen.

Elever, personal och föräldrar redovisar samstämmigt att Parkskolan är en till största delen trygg skola, vilket också inspektörerna får ett intryck av vid besöket. Alla grupper anser ändå att det finns enstaka elever som är utsatta för

[1] Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Högsta möjliga värde för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

kränkningar i skolan, men att skolan då agerar för att komma till rätta med problemen. Enligt eleverna är dock engagemanget från lärarna varierande; det finns lärare som ”bryr sig” mer än andra och en del som inte är lika aktivt intresserade av hur eleverna har det. Eleverna beskriver också att lärarna tillämpar skolans ordningsregler olika; för några lärare får eleverna ha keps på sig och äta godis i klassrummet trots att det inte är tillåtet enligt reglerna, medan andra lärare håller på de gemensamma reglerna. Inspektörerna påtalar att alla elever skall ha rätt till en trygg skola. Vidare påpekas att skolan bör arbeta för att all personal vid skolan skall tillämpa gemensamt utarbetade normer och regler lika.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Parkskolan i huvudsak uppnår goda resultat i arbetet med normer och värden. Skolan bör i högre grad arbeta för att alla elever skall nå målen i alla ämnen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Parkskolan beskrivs, som tidigare redovisats, till största delen som en trygg skola. Det finns kamratstödjare i skolan, som dock inte är så väl kända bland övriga elever, som med jämna mellanrum träffar kuratorn för att gå igenom stämningen på skolan. Ett trygghetsteam finns också, bestående av personal från samtliga arbetslag samt elevvårdspersonal. Trygghetsteamet träffas fyra till fem gånger per termin, och även där diskuteras stämningen i skolan, och vilka åtgärder som kan vidtas för att göra skolan trygg och trivsam för alla. Ärenden till trygghetsteamet förbereds i arbetslagsträffar och även kamratstödjarnas iakttagelser kan ligga till grund för ärenden som tas upp där.

Inspektörerna uppmärksammar skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett utryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Vid inspektionstillfället hade Parkskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94, som var väl känt av föräldrarna. Däremot sade sig inte alla elever känna till handlingsprogrammet. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete, och gör likabehandlingsplanen känd för alla elever och föräldrar.

Både lärare, elever och föräldrar anser att skolan inbjuder till delaktighet i arbetet. Lärarna informerar om målen, elever och föräldrar får vara med och planera

arbetet och utvecklingssamtalen ger god information. Eleverna får dessutom ta ett större ansvar med stigande ålder, vilket är i enlighet med läroplanens intentioner. Eleverna får också utvärdera undervisningen, men de anser inte att de alltid får respons på sina åsikter. Elever och föräldrar redovisar att det förekommer perioder med stor arbetsanhopning för eleverna, vilket skolan inte åtgärdar, trots att det påtalas. Enligt läroplanen är det inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar, utan undervisningen skall också bedrivas i demokratiska arbetsformer och eleverna skall förberedas för att aktivt delta i samhällslivet. Inspektörerna påpekar att skolan bör diskutera med eleverna utifrån deras synpunkter och också ge motiveringar till varför skolans ställningstagande inte alltid kan vara i linje med elevernas uppfattningar.

Innehåll i undervisningen, individanpassning och stöd

Vid besöken i Parkskolan såg inspektörerna prov på undervisning med varierande arbetssätt, där eleverna tog stort eget ansvar för sitt lärande. Eleverna redovisar också att de får arbeta både enskilt, i grupp och i helklass. De betonar att arbetssätten varierar mellan olika lärare. Några lärare låter eleverna i hög grad läsa i böckerna och svara på frågor som lärarna bestämt medan andra lärare ger eleverna ansvar att arbeta enskilt och i grupp. Vid lärarintervjun framkommer att det förs en diskussion bland lärarna om olika lärstilar, provens betydelse m.m. Några lärare har begränsat antalet provtillfällen, och menar att de ändå har underlag för bedömning av elevernas kunskaper. Skolan arbetar utifrån ett synsätt att ”det muntliga är lika bra som det skiftliga”, vilket underlättar för elever med läs- och skrivsvårigheter. Inspektörerna noterar att det finns en stor medvetenhet om styrdokumenten, och en klar ambition att följa dem, hos rektorn och lärarna. Skolan har rutiner för att söka stöd i styrdokumenten och, vid oklarheter söka råd hos andra, för att ge eleverna den utbildning de har rätt till.

Vid Parkskolan finns goda rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Lärarna anser att informationen från andra skolor i samband med elevernas övergång från årskurs 6 skulle kunna vara mer omfattande, för att direkt kunna ge stöd till de elever som har behov av det. Stödet vid skolan ges till eleverna dels genom att lärarna anpassar undervisningen i klassrummet till elever med svårigheter, dels i form av stöd till enskilda elever. Stödet till enskilda elever ges i form av specialundervisning, företrädesvis i mindre grupper i svenska, matematik och engelska, av specialpedagog och speciallärare. Skolans specialpedagog medverkar vid anpassning av den undervisning som bedrivs av ämneslärare, och deltar i planering av undervisningen i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen. Skolan har tillgång till särskilt undervisningsmaterial för elever i behov av särskilt stöd. Vid föräldraintervjun redovisas att enstaka elever inte fått stöd direkt då behovet påtalats, utan fått vänta i flera år på att adekvat stöd skulle sättas in. Det framgår också av skolans senaste kvalitetsredovisning att ”alla elever som är i någon form i behov av specialundervisning kan ej beredas plats”. Rektorn uttrycker också osäkerhet om verkligen alla elever kan få individuellt stöd i den utsträckning de behöver. Inspektörerna understryker att skolan skall ge särskilt stöd till elever med svårigheter. Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd. Elever med annat modersmål än svenska har rätt till studiehandledning på modersmålet om de har behov av det. Sådant stöd ges inte. Studiehandledning på modersmålet skall erbjudas till elever som har behov av det.

Utvärdering av lärandet

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev har påbörjats på Parkskolan. Inspektörerna framhåller vikten av att skolan intensifierar sitt arbete med att upprätta dessa planer för varje elev.

Av grundskoleförordningen framgår att de nationella ämnesproven skall användas för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättningen. I Skolverkets allmänna råd för bedömning och betygssättning betonas att bedömning och betygssättning skall vara likvärdig och rättvis. Där sägs också att mål som skall uppnås i årskurs 8 och kriterier för de olika betygen bör fastställas lokalt på skolan. Det är angeläget att även terminsbetygen uppfattas som rättvisa och likvärdiga. Som redovisats i avsnittet ”Bedömning av utbildningsresultaten” konstaterade inspektörerna skillnader mellan resultaten på de nationella ämnesproven 2005 och slutbetygen, framför allt i matematik och engelska. Det finns också stora variationer i betygssättningen mellan olika ämnen de tre senaste åren, så har till exempel dubbelt till tre gånger så många elever fått Mycket väl godkänt (MVG) i slutbetyg i hem- och konsumentkunskap som i engelska under 2003–2005. Elevernas uppfattning är att olika lärare på skolan ställer olika krav på prestationer vid betygssättning; det är lättare att få höga betyg av en del lärare än av andra. Eleverna framför också att olika lärare har olika kravnivåer i samma ämne. Dessutom anser eleverna att det borde vara möjligt att få Väl godkänd (VG) och MVG även i årskurs 8, men att det är ovanligt att lärarna sätter de betygen i årskurs 8. Den uppfattningen stöds också av dokument som inspektörerna tagit del av. Inspektörerna påpekar att det är de kunskapskvaliteter som eleven uppvisar vid den tidpunkt betyget sätts som skall bedömas, vilket innebär att eleverna skall kunna få VG och MVG även i årskurs 8. Vid lärarintervjun framkommer att det förs diskussioner dels inom ämnesgrupperna om bedömning och betygssättning, t. ex. genom att lärare tar del av kollegors elevers arbeten, och dels i hela lärargruppen. Rektorn uppger att han stimulerar till diskussioner om bedömning och betygssättning i grupp, men också att han diskuterar dessa frågor med lärarna enskilt. Inspektörerna bedömer att skolan bör intensifiera diskussionerna för att uppnå gemensamma bedömningsgrunder för betygssättning.

Kvalitetssäkring, ledning och internt stöd

Parkskolan har en arbetsplan som bygger på kommunens skolplan. Varje arbetslag konkretiserar sedan de mål som är gemensamma för skolan i den egna utvecklingsplanen. Lärarna deltar aktivt i arbetet med att revidera och ta fram utvecklingsplaner i arbetslagen. Enligt förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall skolans kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Parkskolan har en aktuell kvalitetsredovisning, där resultat från kontrollstationer och nationella ämnesprov samt betygsstatistik redovisas. Även resultat av arbetet med skolans egna mål redovisas. De egna målen följs upp genom samtal,

självvärderingar och enkäter. Till en del redovisas också planerade åtgärder och förbättringsarbete. Inspektörerna påpekar att skolan bör fördjupa analyserna av elevernas resultat så att kvalitetsarbetet leder till högre kvalitet i undervisningen, se också under rubriken ”Bedömning av utbildningsresultaten”.

Rektorn är tillförordnad på tjänsten sedan sommaren 2005. Han ingår i ett skolledarteam där övriga rektorer arbetar i gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Samarbetet i teamet fungerar enligt honom bra, men han kan i vissa lägen sakna möjligheten att diskutera grundskolefrågor i teamet. Rektorn har god kontakt med skolchefen och har, som ny på rektorstjänsten, fått gott stöd i arbetet. De ordinarie rektorskonferenserna innehåller i alltför hög grad information, ofta från intressenter utanför skolan. Rektorn uppskattar därför att extra konferenser har satts in där endast pedagogiska frågor diskuteras. Rektorn anser att han är förtrogen med arbetet i skolan, även om han redovisar att det administrativa arbetet ökar. Han har regelbundna träffar dels med arbetslagen, dels med olika befattningshavare inom skolan och deltar i olika möten. En gång per månad träffar han arbetslagsledarna, som representerar varje arbetslag. Även lärarna anser att rektorn är väl förtrogen med arbetet i skolan. Elever och föräldrar uttrycker stor uppskattning av rektorns arbete. Lärarna betonar dock att den minskning av skolledarresursen som genomfördes sommaren 2005, då 0,5 rektorstjänst drogs in från skolan, gör att rektorns arbetsbörda blivit orimligt stor. Enligt inspektörerna är rektorn förtrogen med och tar ansvar för verksamheten.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolledningen vid Parkskolan är av god kvalitet. Skolan skall ge stöd till elever i behov av särskilt stöd. Studiehandledning på modersmålet skall erbjudas till elever som har behov av det. Skolan bör fortsätta diskussionerna för att uppnå gemensamma bedömningsgrunder för betygssättning.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna i elevens val erbjudas ett allsidigt urval av ämnen, som skall ge breddning och fördjupning av elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I Parkskolan erbjuds elevens val i enlighet med styrdokumenten. Enligt barn- och utbildningsnämndens delegationsordning beslutar rektor om elevens val. Någon återrapportering till nämnden sker dock inte.

Modersmålsundervisning skall erbjudas till elever som önskar det, under förutsättning att de har ett annat språk än svenska som dagligt umgängesspråk i hemmet. I Parkskolan erbjuds inte modersmålsundervisning i enlighet med bestämmelserna.

Vid skolan finns en studie- och yrkesvägledare som, enligt eleverna, ger god information i grupp, men under läsåret har varit svår att nå för enskild rådgivning. Rektorn är medveten om detta och redovisar att det är ett tillfälligt problem. Elever och föräldrar påtalar att skolsköterskan ofta är frånvarande. Skol-

sköterskan redovisar att hon har möjlighet att utföra de arbetsuppgifter som åläggs enligt skollagen men att andra uppgifter inte hinns med.

Lärarna i Parkskolan är till största delen behöriga i de ämnen de undervisar i. Eleverna ger dock exempel på att vikarier relativt ofta är obehöriga, till exempel finns vikarier som återkommer varje månad, trots att de saknar både pedagogisk utbildning och kunskaper i det ämne de undervisar i. Inspektörerna understryker att lärarna skall ha behörighet i de ämnen de undervisar i. Rektorn har lärarutbildning, men har inte genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Tillgången till läromedel bedöms vara tillfredsställande. Skolan har tillgång till ett mycket väl utrustat bibliotek, som är öppet hela skoldagen, med uppehåll för lunch. Enligt både lärare och elever är det en god resurs i undervisningen. Skolan var vid inspektionstillfället mitt i en pågående renovering, och alla på skolan såg fram emot att få fräscha och bättre anpassade lokaler.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildningen vid Parkskolan i allt väsentligt är goda. Skolan skall erbjuda modersmålsundervisning till de elever som har rätt till det.

Datum	Ort
2006-09-25	Linköping

Robert Holmblad

Ewa Pettersson